

Šľachtiteľský program plemena nemecká čiernohlavá ovca

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena nemecká čiernohlavá ovca vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajčiek a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobo stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Nemecká čiernohlavá ovca (ďalej len „NC“) je polojemnovlnové kratkovlnové mäsové plemeno. Vzniklo krížením plemien hampshire, oxford down, shropshire a suffolk v rokoch 1870 – 1914. Plemeno sa podieľalo na vzniku francúzskej čiernohlavej, litovskej čiernohlavej a lotyšskej tmavohlavej ovce. V Nemecku je to druhé najrozšírenejšie plemeno a tvorí 18 % zo stavu oviec. Chová sa prevažne v severnej a západnej časti Nemecka. Hlava a nohy sú neovlnené, pokryté srstou čiernohodej farby. Na hlave je vlnová štica. Hlava je stredne veľká, u baranov oblúkonosá, hrudník je hlboký s dobre klenutými rebrami, plecia dobré osvalené, chrbát pomerne dlhý, široký a dobre osvalený, zadok široký a dlhý, stehná plné a dobre osvalené. Má silné nie hrubé nohy.

Úžitkové vlastnosti plemena

Na Slovensku sa ovce plemena nemecká čiernohlavá ovca chovajú iba v jednom chove. Jedná sa o polojemnovlnové mäsové plemeno oviec väčšieho telesného rámca, s výraznými mäsovými znakmi. Vlna je biela, crossbredného typu, sortimentu B/C – C/D (31,1 – 37 μ m), dĺžka vlny 70 – 90 mm, výťažnosť vlny 50 – 55 %. Striž potnej vlny u baranov 4,5 – 5,5 kg, u bahníc 3,5 – 4,0 kg. Plodnosť 140 - 160 %. Veľmi rané plemeno, jahničky je možné pripúšťať pri dobrej výžive vo veku 10 – 12 mesiacov a dosiahnutí živej hmotnosti 45 – 50 kg. Živá hmotnosť bahníc 70 – 80 kg, baranov 90 – 110 kg.

Postup šľachtenia plemena

Šľachtiteľský program v chove mäsových plemien na Slovensku a tak isto aj v chove plemena nemecká čiernohlavá ovca je zameraný na zlepšenie ukazovateľov úžitkovosti. Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu mäsa. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚOaK. Kontrola úžitkovosti bude sledovať hlavne informácie o plodnosti bahníc, intenzite rastu a osvalení jahniat. Do sledovania môžu byť zaradené aj niektoré objektívne ukazovatele zmäsilsti (plocha MLTL, hrúbka podkožného tuku). Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych

metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha oviec sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena nemecká čierňohlavá ovca chovaného v SR

Ukazovateľ		nemecká čierňohlavá ovca
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> Stredne veľký až veľký telesný rámec, s dlhým a širokým chrbtom, výborne osvalenou lopatkou, chrbtom a zadnými končatinami. Rané plemeno, odolné a adaptabilné. Polojemnovlnové plemeno, s bielym rúnom a možným výskytom nežiadúcich pigmentových vlasov. Hlava a končatiny pokryté čiernou krycou srsťou. Ovce aj barany bezrohé.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Mäsový úžitkový typ.
	Chovný cieľ	Mäsový úžitkový typ. Prioritné zameranie: produkcia ťažkých jatočných jahniat a plemenných baranov najmä pre úžitkové kríženie.
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	65 kg
	Chovný cieľ	75kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	90 kg
	Chovný cieľ	110 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	50 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	Chovný cieľ	85 kg

PDP do 100 dní jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,250 kg
	Chovný cieľ	0,300 kg
PDP do 100 dní baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,290 kg
	Chovný cieľ	0,320 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	31,1 – 37 μ m B/C – C/D
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	150 %
	Chovný cieľ	180 %

**hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc **uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana*